

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**De Vita Et Honestate Canonicoꝝ, Et Alioꝝ
Ecclesiasticoꝝ Specvlvm**

Langhe-Cruys, Johan

Duaci, 1587

De contentione Canonicis, alijsq; clericis vitanda. cap.xiii.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-63733](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-63733)

dulgemus, aut ipsa peccata augere permittimus, non recordantes illud, quod in veteri testamēto scriptum est, *a Numer. 6.*

quia vno peccante contra omnes ira Dei defecuit. *b lib. 2. offic. cap. 19.*
 Ceterū quamuis adulationem illicitam esse satis constat, affabilitatē tamen sermonis D. Ambrosij sententiā secuti, nō vituperamus: siquidem, hęc ad conciliandam gratiā plurimum valet, sed illam volumus esse sincerā, ac sobriam, sine vlla adulatione, ne simplicitatē, ac puritatem alloqui dedecet sermonis adulatio. Forma enim esse debent clerici ceteris non solū in opere, sed etiam in sermone, in castitate, ac fide. Quales haberi volumus, tales simus, & qualē affectum habemus, talem aperiamus, neq; dicamus in corde nostro verbū iniquum, quod abscondi putemus silentio ab eo, qui audit in occulto dicta, qui occulta facit, & cognoscit secreta viscerū, qui sensum visceribus infudit. Ergo tanquā sub oculis cōstituti iudicis, quicquid gerimus, in luce positū putemus, vt omnibus manifestetur.

De contentione Canonice, alijsq; clericis vitanda.

CAP. XIII.

Non temerē D. Paulus ad Timoth. scripsit: Noli cōtendere verbis. Ad nihil enim, inquit, vtile est, nisi ad subuersionē audientium. Honor autem est homini, qui separat se à cōtentionibus. *c Epist. 1. c. 20.* Est autem contentio, definitore D. August. impugnatio veritatis agnitæ, cū fiducia clamoris. Quæ cum a D. Paulo inter opera carnis numeretur, summoperē fugiēda, & cauēda venit. *d Prov. 20. c. e v' vesert Ar chid. in c. 1. de poenit. dist. 2.* Nam qui talia agunt, regnū Dei non consequētur. *f ad Gala. 5. c. 20.* Vnde & D. Amb. & etiam in familiari sermone pertinacem abesse voluit contentionē, quæstiones enim magis excitare inanes, quā vtilitatis aliquid adferre solet. Et sicut in omni actu vitæ id cauere debemus, ne rationē nimius animi motus excludat, sed teneamus consilij locū; ita etiā in sermone formulam eam tenere cōuenit, ne aut ira excitetur, aut odiū, aut cupiditatis nostræ, aut ignauitæ aliqua exprimamus indicia. Sit igitur sermo huiusmodi familiaris de scripturis maximē. Quid enim magis nos oportet loqui, quā de cōuersatione optima, adhortatione obseruationis, disciplinæq; custodia? Habeat caput eius rationē, & finis modū. Sermo enim tēdiosus iras excitat. *g lib. 1. offic. cap. 22.*

De quibus clericis sit loquendum.

D iij etat.

citat. Quam verò indecorū, vt cum omnis confabulatio habere soleat incrementum gratiæ, habeat nauum oblationis. Quare in octaua generali Synodo cōstitutum dicitur: Si quis semel notatus fuerit inuidiæ, vel contentionis vitio, & rursus in hoc ipsum inciderit, sciat se in maiorem causam, ex qua inuidia, vel contentio nascitur, in posterioribus medullis habere recōditam. Oportet ergo per cōtraria, atq; diuersa curari, id est, per humilitatis exercitiū. Exercitia verò humilitatis sunt, si se vilioris officij subdat, & ministerijs indignioribus tradat, namq; arrogantiæ, & humanæ gloriæ vitium cuitari, vel rari poterit: vt in consuetudinē humilitatis affectus iam non incidat in arrogantem, & vanæ gloriæ delictum, sed in singulis huiusmodi vitij cura similis adhibeatur.

Contentiones in conuentibus Capitularibus esse solent.

b in cap. in loco, s. q. 4. Canonici in actibus Capitularibus quomodo se gerere debeant. c iacob. 1.

d isa. 32. Cultus iustitiæ silentium.

e Proverb. 22.

Cæterum quia contentiones Canonice potissimum in conuentibus suis Capitularibus valde, pro dolor, familiares sunt, in quibus tamen se profitentur esse ad standum ecclesiæ negotia, & iustitiam administrandam memores sint oportet canonis primi in Concilio Tritano ij. editi h: In loco benedictionis confidentes ministri sacerdotes, nullus debet aut indiscretis vocibus strepere, aut quibuslibet tumultibus perturbare: nec etiam fabulis vanis vel risibus agi, & (quod est detestabile) obstinatis disceptationibus tumultuosas voces effundere. Si quis enim (vt Apostolus ait) putat se religiose esse, non refrenans linguam suam, sed seducens cor suum huius vana est religio. Cultum enim suum iustitiæ perdit, quando silentia iudiciorum, obstrepentium turbat: fundit: dicente Propheta d: Erit cultus iustitiæ silentium. Debet ergo quicquid aut confidentium consultatione agitur, aut ab accusantium parte proponitur, sic mitissima relatione verborum proferri, vt nec contentiosis verbis sensus audientium perturbent, nec iudicij vigorem tumultu eneruent. Quicumque ergo in conuentu conuenientia hæc, quæ præmissa sunt, violanda crediderit: & cōtra interdictionem, aut tumultu, aut contumelijs, vel risibus conciliū perturbauerit, iuxta diuinæ legis edictum, quo precipitur e: Ejice derisorum, & exibeat cum eo iurgium, cum omni dedecore de confessione abstractus, à cōmuni cœnæ secedat: & triū dierū excommunicationis sententiæ ferat.

Est & alia insignis constitutio in Concilio Colonien-
 si edita, ad reformandum, & eliminandum huiusmodi
 contentiones, & alia delicta ex conuentibus Capitulari-
 bus Canonicorum, in qua inter alia habetur: Insuper sub
 poena excommunicationis, quam ferimus in his scriptis,
 sex tamen dierum canonica monitione praemissa, distri-
 ctè precipimus, & mādamus omnibus & singulis Prae-
 positis, Decanis, Canonicis, & Capitulis ciuitatis, & diocē-
 cesis Colonienfis, quòd de cetero in antea nullatenus
 accedant, aut vadant, ad quoscunque tractatus, collatio-
 nes, aut colloctiones pro quibuscunque etiam factis, &
 negotijs, nisi vigilijs, missa defunctorum, & commenda-
 tione penitus peractis, & cōpletis, & quòd nemini quo-
 tidianas distributiones, siue praesentias faciant dari, aut
 distribui, neque dent, vel distribuant, nisi illi, vel illis, qui
 in choro fuerint, & quòd hoc iurare faciāt Camerarios,
 aut praesentiarum distributores, durātibz suis officijs,
 inuolabiliter obseruaturos. Inhibemus etiam districtius
 praecipiendo omnibus, & singulis Canonicis, & cuilibet
 eorum sub poena excommunicationis supradicta, vt in
 tractatibus, & factis Capitularibus, ac alijs colloctioni-
 bus, & collationibus quibuscunque, inter se communiter,
 vel diuissim habendis, taliter sint compositi & morati,
 quòd ex hoc ecclesiarum, & ecclesiasticarum personarū
 scandala, & vituperia, damna, dispendia, & grauamina
 non exurgant, & ne per clamores importunos, & distur-
 bia, aut interruptiones vocum aliorum, & praesertim per
 opprobria, insultationes & contumelias ipsi, vel aliquis
 eorum contra alium, vel alios quomodolibet insurgat,
 vel insurgant: & quòd nec ipsi, vel aliquis eorum per se,
 vel alium, seu alios vllò vnquam loco, vel tempore per-
 minas quascunque, verbo, vel facto quomodolibet illa-
 tas vel inferendas, aut per insidias, persecutiones, vel in-
 uasiones violentas, vel alias iniurias enormes quascunq;
 contra alias personas ecclesiasticas, aut aliquam earum
 quomodolibet sauiant, vel insurgāt, sauiat vel insurgat
 publicè vel occultè. Sed iustitia, & iuris executione con-
 tenti causas & quaestiones inter se motas, vel mouendas
 via iustitiae prosequantur. Alioqui omnes & singulos in
 praemissis, culpabiles & rebelles praedicta canonica mo-
 nitione

*a Anno domini
 1390. sub
 Frederico ha-
 bit. cap. 72.*

*Sub vigilijs,
 missa defun-
 ctorum, & co-
 run dem com-
 mēdatione Ca-
 pitula celebra-
 ri non debent.*

*Contentiones,
 & aliae in a-
 ctibus Capitu-
 laribus insolē-
 tia sub poena
 excommunica-
 tionis inhibē-
 tur.*

nitione premissa, sententia excommunicationis, conferimus in his scriptis innodamus. Grauius nihilominus processuri, prout nobis videbitur, iustitia mediane. tres verò in concilio Mogontiaco secundo, praeceperunt, ut in ecclesijs, siue atrijs ecclesiarum, vel domiplacita secularia minimè fiant: quanto minus rixarum contentiones, ut in illis fierent, permisissent.

Rursum & in alio Concilio Prouinciiali Colonienordinatum, & declaratum legitur: Inuidia, detractioque vitium longè omnium pestilentissimum in collegiis Canonorum non est nouum, quod humani generis stis inter fratres serere semper conatus est, quemadmodum de Abel & Caim: de Ioseph & fratribus eius legitur. Quin parum aberat, ab omnium sanctissimo illo collegio nempe Apostolico, nisi pacificator Christus Iesus intercellisset, ac satanam repente eiecisset. Hinc saepe in clero rixae, iurgia, & iniuriae nascuntur. Hinc multae falsae criminationes, emulationes, obretractationes, & lationes oriuntur. Et fit lingua ordinata in laudem iniquitum malum, plena veneno mortifero. Fit deinde ut in ea, qua benedicimus Deum, & Patrem, in ipsa benedicantur homines, qui ad imaginem, & similitudinem Dei facti sunt, atque ex eodem ore procedit benedictio & maledictio. Non oportet, inquit D. Iacobus, fratres mei haec ita fieri: sed qui sapientes & disciplinatos in vos, ostendant ex bona conuersatione operationem in malitudine sapientiae. Nam si zelum amarum habetis & contentiones sint in cordibus vestris, nolite gloriari, quod medaces esse aduersus veritatem. Non enim ista sapientia de sursum, descendens à patre luminum, sed terra animalis, diabolica. Vbi enim zelus, & contentio est, inconstantia, & omne opus prauum. Quae autem deorsum est sapientia, primum quidem pudica est, deinde pacifica, modesta, suadibilis, bonis consentiens, plena misericordia, & fructibus bonis, non iudicans, sine simulatione. Fructus enim iustitiae in pace seminatur, facientibus pacem. Proinde si quis putat se religiosum esse non refringat linguam suam, sed seducens cor suum, huius vana est religio. Agathensi verò Concilio constitutum est, ut quicumque odio, aut longinqua inter se lite dissenserint, & ad pacem

2 cap. 21.

b celeb. an. 1536
tit. de metrop.
cath. & colleg.
c. 16.

c Genes. 4.
d Genes. 37.

c Ioan. 13.

Lingua ordinata in laudem Dei.

f Iacob. 3.

Vbi contentio est ibi omne opus prauum.

g Concil. Agathens. cap. 31. et c. placuit. dist. 90.

reuocari nequiverint, primitus arguantur. Qui si inimicitias deponere pernicioſa intēſione noluerint, de eccleſiæ cœtu iuſtiſſima excommunicatione pellantur. De canoſus ergo vbi viderit intercedere inter fratres diſſenſionis materiam, quæ fraternam dirimat charitatem, huſus canonis auctoritate vtatur, ac pro pace ſarcienda, cōſeruandaque, Capituli ſui conſilium atque auxilium implore, quod inuicem libenter præſtabunt, cuiuſcumque odio, vel amore longè poſtpoſito.

Pœna aduerſus contumacitoſos per inacet.

Ab iniurijs, & maledictis abſtinendum eſſe.

CAP. XIII.

Praterea vt clerici honeſtatem ſermonis ſui conſeruent, & tueantur, neceſſum eſt caueant, ne cui iniuriam dicant. Maledictio enim in ore clerici grauiter vituperatur, & punitur. Siquidem à Patribus in Cōcilio Carthaginenſi quarto, cui D. Auguſt. interfuit, ſtatutum legitur^a: Clericus maledicus maximè in ſacerdotibus cogatur ad poſtulandū veniam, & ſi noluerit, degradetur, nec vnquā abſq; ſatiſfactione ad officiū reuocetur^b. Si verò clericus verba quædā in depreſſionem officiij, & beneficiij Pontificis Romani protulerit, ille à temeritate ſua cōpeſcendus eſt per iudicē ſuum, vt pœna illius alijs terrore incutiat, ne deinceps contra Romanā Eccleſiam in talia verba illi etiam prorūpant^c. Et licet homo conſueuerit maledicta proferre, cū forte conuitijs, atq; iniurijs prouocatur, hoc tamē profeſto clericis faciendū non eſt, cū Chriſtus dixerit, & mandauerit auditoribus ſuis^d: Diligite inimicos veſtros, benefacite ijs, qui vos odierunt. Benedicite maledicentibus vobis. Orate pro calūniantibus vos. Et D. Petrus præceptoris ſui doctrinam ſecutus^e: In fide, inquit, omnes vnanimis, compatientes, fraternitatis amatores, miſericordes, modeſti, humiles, non reddentes malum pro malo, nec maledictū pro maledictō, ſed è contrario benedicētes, quia in hoc vocati eſtis, vt benedictionem hereditate poſſideatis: Qui enim vult vitam diligere, & dies videre bonos, coërceat linguam ſuam à malo, & labia eius ne loquantur dolum. Et D. Auguſtinus^f: Humanum, inquit, iudicium tunc ſcit maledicta proferre, cū forte cōuitijs prouocatur.

a Concil. Carthag. 4. cap. 57.

b c. clericus maledicus, diſt. 46.

c c. 1. de maled.

d Luc. 6. ca. 29. Mat. 5.

e epiſt. 1. cap. 3.

f in c. Deus. 24. q. 3.

Quod